

Maliyet artışları gerekçesiyle 2008 yılında yüzde 56 zam yapılan elektrikte bu kez maliyet azalmasına karşına indirim yapılmıyor...

OTOMATİK FİYATLANDIRMADA İNDİRİM BUHARLAŞTI

Elektrik Mühendisleri Odası 41. Dönem Yönetim Kurulu'nun 1 Temmuz 2009 tarihinde yaptığı basın açıklamasında AKP Hükümeti'nin 2008 yılında maliyet artışları gerekçesiyle elektrik fiyatlarına yüzde 56 zam yaptığı hatırlatılarak, "Bu yıl maliyetlerde yaşanan azalışı tüketici tarifelerine yansıtıyor. Ölümü gösterip sıtmaya razı etme politikasıyla indirim yapılması gerekirken, 'zam yok' diye sözde müjde veriliyor" denildi.

AKP iktidarı döneminde enerji alanında uygulanan politikaların ülkeyi derin bir açmazla karşı karşıya bıraktığına dikkat çekilen açıklamada şöyle denildi:

"Alım garantili kamu zararına sözleşmelerle hesaplaşılacağı, yeniden masaya oturulacağı vaatleri unutulmuş, kamu zararları sineye çekilmiş, bununla da kalınmayıp yeni kamu zararları doğuracak işlem ve uygulamaların altına imza atılmıştır. Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik tanınacağı ve doğalgaza bağımlılığın azaltılacağı söylemleri de unutulmuş, tersine doğalgazdan elektrik üretimi artmıştır.

Bu vaatlerin dışında yaşananlara bakıldığında ise daha karanlık bir tablo ile karşılaşmaktadır. AKP dönemindeki serbest piyasa ısrarıyla yapılan uygulamalar sonucunda elektrik fiyatları fahiş düzeylere tırmanmış, kamu enerji kuruluşları büyük mali yükler altına sokulmuş, bunun karşılığında enerji alanı birkaç grubun elindeki sermayeye teslim edilmiştir. Ülkemiz karanlık tehdidiyle karşı karşıya bırakılmış, yatırımlar sekteye uğramıştır. Ülkenin karanlıkta kalma tehlikesinin

üstünü küresel düzeyde yaşanan kapitalizmin krizi örtmüştür. AKP iktidarı döneminde özel sektörün elektrik verememe tehdidinde boyun eğilmiş, onların talepleri doğrultusunda DUY denilen karaborsa sistemi devreye alınmış; burada elektrik fiyatları 2-3 kat yükselmiş; sonuçta bu bedelin de maliyet bazlı fiyatlandırma mekanizması adı altında halka yıkılmasına karar verilmiştir. Yatırım açığı konusunda hiçbir ciddi önlem alınmamış, kendi iddia ettikleri serbest piyasa mantığına bile ters olan teşvikli, garantili serbest piyasa modeli getirilmiştir. Bu yeni modelde yük kamuya, kar özel sektöre aittir."

Genel seçimler öncesinde AKP Hükümeti'nin elektriğe zam yapılmamasını propaganda aracı olarak kullandığının hatırlatıldığı açıklamada, "AKP Hükümeti, seçimlerin hemen ardından uyguladığı yanlış politikaların bedelini halka elektrik zammı olarak yansıtmıştır. Konutlarda elektrik fiyatı Aralık 2007'den itibaren 10 aylık süre içerisinde her türlü bedel dahil olmak üzere yüzde 56.1; perakende, dağıtım, iletim bedelleri ile fon ve vergiler hariç çıplak fiyatı ise yüzde 64.5 oranında arttırılmıştır" denildi.

Aylık Tüketimde Yüzde 6 Azalma

2009'un ilk 3 ayında yaşanan yüzde 13.8'lik ekonomik küçülmeye paralel olarak elektrik talebinde düştüğün kaydedildiği açıklamada, 2009 ilk 5 aylık elektrik tüketim verilerine bakıldığında geçen yıla göre aylık ortalama yüzde 6.18'lik tüketim azalışı gerçekleştiği belirtildi.

Karaborsada da Fiyatlar Geriledi

Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi raporlarına göre DUY piyasasında Ocak-Mayıs 2009 döneminde geçen yılın aynı dönemine göre gündüz saatleri için yüzde 5.4, puant saatleri için yüzde 2, gece saatleri için ise yüzde 21.6 sistem dengesizlik fiyatında düşüş yaşandığının kaydedildiği açıklamada, "Bu düşüşler bugüne kadar tüketiciye yansıtılmazken, elektrik fiyatlarında düşüş gerektiren çok önemli diğer bir neden de doğalgaz fiyatlarında yaşanan azalmadır" denildi.

Doğalgazdaki Yüzde 6'lık İndirim Yansıtılmadı

Yılın ilk 5 ayında elektrik üretiminin yüzde 48.1'lik bölümünün doğalgazdan sağlandığının belirtildiği açıklamada, şöyle denildi:

"BOTAŞ tarafından elektrik üreticilerine satışı yapılan doğalgazın fiyatı Aralık 2007'ye göre Aralık 2008'e gelindiğinde toplamda

yüzde 80.5 oranında zam görmüş, bu fiyat artışları da elektrik tüketicilerine elektrik fiyatlarında zam olarak yansıtılmıştır. BOTAŞ 2009 yılına gelindiğinde Şubat ve Mayıs ayı indirimleriyle Aralık 2008'e göre doğalgaz satış fiyatını yüzde 61 oranında indirmiştir. Ne yazık ki bu indirim oranı elektrik tüketicilerine bugüne kadar yansıtılmamıştır."

Toptan Fiyatta Yüzde 12.3'lük İndirim

Türkiye'de elektrik tüketiminin son verilere göre yüzde 44'ünün TETAŞ aracılığıyla sağlandığına dikkat çekilen açıklamada, "TETAŞ'ın 1 Ekim 2008 tarihinde 14.39 kuruş olan birim elekt-

rik satış fiyatı 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren 12.62 kuruş olarak uygulamaya başlanmış, 1 Nisan 2009 tarihli tarifede de bu satış fiyatı değiştirilmemiştir. Görüldüğü gibi Türkiye elektrik tüketiminin yüzde 44'ünü sağlayan TETAŞ'ın elektrik fiyatlarında yaptığı yüzde 12.3'lük fiyat indirimi de tüketicinin elektrik faturasına ne 1 Ocak 2009 tarihli tarifede ne de 1 Temmuz 2009 tarihinde yansıtılmamıştır" denildi.

Zam Otomatik, İndirim Hükümsüz

Maliyet Esaslı Fiyatlandırma Mekanizması'na göre TETAŞ, EÜAŞ'tan güncel Genel Yatırım ve Finansman Progra-

mı'na göre belirlenen fiyattan elektrik satın aldığına yer verilen açıklamada, şöyle denildi:

"Hükümetin programdaki beklentilerine göre hareket edildiği için bu fiyatın ne düzeyde olduğu konusunda bilgi sahibi olunamamakta, buna ilişkin rakamlar da açıklanmamaktadır. Ayrıca TETAŞ'ın diğer alımları kapsamındaki fiyatların nasıl şekillendiği de kesin rakamlarla ortaya konulmamaktadır. Bu nedenlerle tüketicilere yansıtılacak elektrik fiyatlarının şekillenmesine ilişkin TEDAŞ'ın kullanacağı formülü dikkate alarak hesaplama yapabilmek mümkün olmamaktadır.

Maliyetlerdeki yükselişler doğrudan tüketici fiyatlarına yansıtılırken, maliyetlerdeki azalışların tüketici fiyatlarına yansımaları engelleyecek mekanizmalar oluşturulmuştur. Maliyet esaslı fiyatlandırma mekanizmasının maliyetlerde artış olduğu zaman fiyatlarda artış anlamına geldiğini, ancak azalış olduğu zaman fiyatlarda düşüş sağlayacağı iddialarının geçersiz olduğu ortaya çıkmıştır.

2009 yılının Ocak ve Nisan ayında yürürlüğe giren yeni tarifelerle indirim olarak kabul edilemeyecek ayarlamalar yapılmıştır. Konutlar için elektrik fiyatı 2008 yılına göre 2009 yılında yüzde 0.6 oranında indirilmiştir. Elektrikte 2009 yılına ait Ocak ve Nisan tarifeleri, elektrik dağıtım bölgeleri özelleştirmelerine paralel olarak alıcı şirketlerin elektrik tarifesi üzerinden daha fazla dağıtım ve perakende hizmet satış bedeli almalarını sağlayacak ayarlamalardan ibarettir. 1 Temmuz 2009 tarifesine ilişkin herhangi bir karar bugüne kadar açıklanmamış olup, mevcut tarifenin aynen devam edeceği anlaşılmıştır. Otomatik zam yapan AKP Hükümeti, otomatik olması gereken indirimleri buharlaştırmıştır. Derhal elektrikteki maliyet azalışlarının elektrik faturalarına yansıtılmasını talep ediyoruz." ◀

